

den moeten genomen worden. Lohman heeft in zijn bekende rede, in 1885 in de Tweede Kamer gehouden bij het adresdebat, uitdrukkelijk op Groen en Stahl gewezen als pleitbezorgers van het organisch kiesrecht en zelf een krachtig pleidooi ervoor gehouden. De gedachte bleef echter min of meer vaag, tot Dr. Kuyper haar op de hem eigen magistrale wijze uitwerkte, haar tot gemeengoed maakte van de anti-revolutionaire staatsopvatting en een vaste plaats wist te verzekeren in ons program van beginselen.

Ze is in de idee van het „huismanskiesrecht" ons anti-revolutionaire volk in merg en bloed gevaren. Maar daarnaast werd met even grooten aandrang gewezen op den eisch van een maatschappelijke vertegenwoordiging van heel het volk in een corporatieve geest. De grondgedachte was daarbij deze, dat een wezenlijk organische representatie van de natie naar tweeërlei gezichtspunt zou moeten worden doorgevoerd: het politieke gezichtspunt van beginsel en levensbeschouwing, en het maatschappelijk corporatief gezichtspunt van het weefsel der maatschappelijke belangen. Tweeërlei staten: de politieke en de corporatieve zouden het vertegenwoordigend lichaam moeten samenstellen. De politieke staten zouden dan moeten worden gekozen op den grondslag van het gezinshoofden-kiesrecht, waarbij in een cumulatief stemrecht nog bijzondere gewichtige kwaliteiten der gezinshoofden zouden kunnen worden verdisconteerd. De corporatieve staten zouden moeten worden samengesteld op de basis van de nieuwe corporatieve standen voor alle geledingen der maatschappij: onderwijs, kunst, wetenschap, handel, bedrijf, enz. enz. De verkiezing dezer corporatieve staten zou dan in drie trappen moeten plaats hebben: de „gilden" in de verschillende gemeenten kiezen de gemeenteraden, deze de provinciale staten, deze de corporatieve staten (de kamer van belangen).

Op deze wijze zou inderdaad het levensbloed van ons volk in al zijn organische geledingen weer door het vertegenwoordigend lichaam worden gestuwd, zou het parlement inderdaad weer de uitdrukking worden van de „geconcentreerde natie", terwijl het onder invloed van de indi-